

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työhönotossa

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 7 §:n mukaan **viran/toimen hakijalta** voidaan pyytää todistus huumausainetestistä työnhakijan **suostumuksella** silloin, kun työnhakijan on tarkoitus toimia sellaisessa työssä, joka edellyttää **tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä, ja jossa työtehtävien suorittaminen** huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena **voi**:

1) vaarantaa työntekijän itsensä tai toisen henkeä, terveyttä tai työturvallisuutta

Esimerkkitehtäviä: Tehtävät, joissa käytetään työkoneita tai -laitteita tai työskennellään työpajassa, teknisten aineiden/teknisen työn opettajat, leirikeskusten ja liikuntapaikkojen ylläpitotyöt, uinnin valvojat.

2) vaarantaa maanpuolustusta tai valtion turvallisuutta

Esimerkkitehtäviä: kansliapäällikkö, palvelujohtajat ja palvelualuejohtajat, turvallisuus- ja riskienhallintajohtaja

3) vaarantaa liikenneturvallisuutta

Esimerkkitehtäviä: Tehtävät, joihin kuuluu säännöllisesti ajoneuvoilla ajoa, mm. kirjastoauton kuljettajat (erikoiskirjastovirkailijat), työkeskuksen kuljettajat.

4) lisätä merkittävien ympäristövahinkojen riskiä

Esimerkkitehtäviä: Kaupungilla ei ole tällaisia tehtäviä.

5) vaarantaa työtehtävissä saatujen tietojen suojausta, käytettävyyttä, eheyttä ja laatua ja siten aiheuttaa haittaa tai vahinkoa salassapitosäännösten suojaamille yleisille eduille tai vaarantaa rekisteröityjen yksityisyyden suojausta tai oikeuksia

Esimerkkitehtäviä: Merkittävistä ICT-järjestelmistä vastaavat henkilöt, joilla on laajat ylläpitäjän tai pääkäyttäjän oikeudet; HR-järjestelmien pääkäyttäjät, IT-järjestelmäpäälliköt, tietoturvapäällikkö, tietosuojavastaava, tietojärjestelmien pääkäyttäjät, IT-projektipäälliköt, arkistointijärjestelmän pääkäyttäjät

6) vaarantaa liikesalaisuutta tai aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle vähäistä suurempaa taloudellista vahinkoa, jos liikesalaisuuden vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää

Esimerkkitehtäviä: kaupungin johtoryhmän jäsenet ja muut keskeiset johtotehtävät, palvelualuejohtajat, rahoituspäällikkö, talouspäällikkö sekä asiakaspalvelutehtävät, joissa käsitellään käteis-/korttimaksuja

Viran/toimen hakijalta voidaan pyytää todistus huumausainetestistä työnhakijan **suostumuksella** myös silloin, **kun työnhakijan on tarkoitus hoitaa:**

7) tehtäviä, joissa edellytetään erityistä luottamusta, joissa työskentely tapahtuu muualla kuin työnantajan valvonnassa toimitiloissa ja joissa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena voi aiheuttaa työnantajan asiakkaalle merkittävää taloudellista vahinkoa tai vaarantaa tämän henkilökohtaista turvallisuutta

Esimerkkitehtäviä: perhepäivähoitajat, nuorisopalvelujen ankkurityöntekijät

8) tehtäviä, joihin pysyväisluontoisesti ja olennaisesti kuuluu alaikäisen kasvatusta, opetusta, hoitoa tai muuta huolenpitoa taikka muuta työskentelyä henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa eikä niihin osallistu muita henkilöitä

Esimerkkitehtäviä: perhepäivähoitajat, ankkurityöntekijät, muut yksin lapsen tai nuoren kanssa työtä tekevät.

9) tehtäviä, joissa on itsenäisesti ja valvomattomasti pääsy huumausaineisiin tai vähäistä suurempaan määrään sellaisia lääkkeitä, joita voidaan käyttää huumaaviin tarkoituksiin

Esimerkkitehtäviä: Kaupungilla ei ole tällaisia tehtäviä.

Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen palvelussuhteen aikana

Työnantaja voi pyytää **työntekijältä/viranhaltijalta** todistuksen huumausainetestistä henkilön **suostumuksella** silloin, **jos henkilön tehtävät muuttuvat** palvelussuhteen aikana siten, että ne täyttävät yllä mainitut yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 7 §:n mukaiset edellytykset työnantajan oikeudesta käsitellä todistuksen tietoja.

Yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 8 §:n mukaan työnantaja voi velvoittaa työntekijän/viranhaltijan esittämään huumausainetestiä koskevan todistuksen, jos

- työnantajalla on **perusteltua aihetta epäillä**, että työntekijä on **huumausaineiden vaikutuksen alaisena työssä** tai että työntekijällä on **riippuvuus** huumeista, ja
  - jos testaaminen on **välttämätöntä** työntekijän työ- tai toimintakyvyn selvittämiseksi ja
  - työntekijä toimii sellaisessa työssä, joka edellyttää erityistä **tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä** ja jossa työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena:
    - 1) vakavasti vaarantaa työntekijän itsensä tai toisen henkeä, terveyttä tai työturvallisuutta
    - 2) vakavasti vaarantaa maanpuolustusta tai valtion turvallisuutta
    - 3) vakavasti vaarantaa liikenneturvallisuutta
    - 4) voi lisätä huomattavasti merkittävien ympäristövahinkojen riskiä
    - 5) vakavasti vaarantaa työtehtävissä saatujen tietojen suojaa, käytettävyyttä, eheyttä ja laatua ja voi siten aiheuttaa haittaa tai vahinkoa salassapitosäännösten suojaamille yleisille eduille tai vaarantaa rekisteröityjen yksityisyyden suojaa tai oikeuksia
    - 6) vaarantaa taloudellisesti merkittävää liikesalaisuutta tai voi aiheuttaa työnantajalle tai tämän asiakkaalle merkittävää taloudellista vahinkoa, jos liikesalaisuuden vaarantamista tai taloudellisen riskin syntymistä ei voida muiden keinojen avulla estää
    - 7) voi merkittävästi lisätä työnantajan hallussa olevien huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.
-

Edellä mainittuihin kohtiin 1-6 liittyviä esimerkkitehtäviä on lueteltu yllä kohdassa ”Huumausainetestiä koskevan todistuksen toimittaminen työhönotossa”.

Työnantajalla on oikeus käsitellä huumausainetestitodistuksen tietoja myös, jos työntekijä on positiivisen huumausainetestituloksen perusteella sitoutunut huumausaineiden väärinkäytön vuoksi toteutettavaan hoitoon ja todistuksen tietojen käsittely liittyy hoidon toteutumisen seurantaan.

Työnantaja voi asettaa työntekijälle kohtuullisen **määräajan**, jonka kuluessa todistus on esitettävä.
